

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 iulie 2018

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte - Nicolae Gordilă,

Judecători - Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 ianuarie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, declarate de către avocatul Criclivaia Mariana în numele inculpatului Botnari Ivan și de către avocații Popa Marin, Roșca Andrei în numele inculpatului Roman Boris și inculpat în cauza penală privindu-i pe

Botnari Ivan Timofei, născut la 26 mai 1982, originar și domiciliat în s.Pistruieni, r-nul Telenești

și

Roman Boris Gheorghe, născut la 23 ianuarie 1970, originar și domiciliat în s.Pistruieni, r-nul Telenești.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 17.05.2016 - 05.01.2018;
2. Instanța de apel: 31.01.2018 - 27.02.2018;
3. Instanța de recurs: 11.05.2018 - 03.07.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 ianuarie 2018, Botnari Ivan și Roman Boris au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal la câte 5 ani de închisoare, fiecare.

În temeiul art.90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, pe un termen de probațiune de câte 3 ani, fiecare.

La fel, în temeiul art.90 alin.(6) lit.e¹) Cod penal, Roman Boris în perioada termenului de probațiune a fost obligat să participe la un program special de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea în mod solidar de la Botnari Ivan și Roman Boris a prejudiciului moral în mărime de 20000 lei, a prejudiciului material în sumă de 37901,29 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 lei, în rest a fost respinsă.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Botnari Ivan, la 23 februarie 2016, aproximativ la ora 16.00, urmărind scopul provocării leziunilor corporale, acționând împreună cu Roman Boris, în timp ce se aflau pe șantierul din str.Colina Pușkin 1, mun.Chișinău, unde activau în calitate de constructori, după ce au servit băuturi alcoolice, au inițiat un conflict cu Lupașcu Sava, pe care numindu-l cu cuvinte necenzurate, manifestând un comportament agresiv, fără careva motive întemeiate, i-au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele în diferite părți ale corpului, iar cu o bârnă din lemn i-au aplicat o lovitură peste brațul stâng, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.576/D din 14.03.2016, vătămări corporale medii sub formă de fractura os ulnar pe stânga cu deplasarea fragmentelor, hemoragie în sclera ochiului stâng, echimoze multiple la nivelul feței și capului, excoriație la nivelul piciorului stâng.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- procurorul, care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpaților pentru fapta săvârșită să le fie aplicată o pedeapsă cu închisoarea a câte 6 ani, fiecare, considerând că cea care le-a fost aplicată nu-și va atinge scopul de corijare, dar va favoriza săvârșirea de către aceștia a altor infracțiuni, ignorându-se criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal;

- avocatul I.Negura în numele părții vătămate, care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei și acțiunii civile, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în partea dată, prin care inculpaților să le fie aplicată o pedeapsă mai aspră și să fie admisă integral acțiunea civilă, pe motiv că pedeapsa stabilită inculpaților cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal este una prea blândă, la individualizarea căreia instanța nu a ținut cont de circumstanțele comiterii infracțiunii, de comportamentul

acestora în timpul și după comiterea acesteia, de faptul că dâșii au refuzat repararea prejudiciului material și moral cauzat, circumstanțe ce denotă că cel mai eficient mijloc de corectare și reeducare a acestora va fi doar aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare cu executare, doar această pedeapsă va contribui la atingerea scopului prevăzut de art.2 alin.(2) Cod penal; - instanța neîntemeiat nu a admis integral acțiunea civilă și nu a reținut că S.Lupașcu a suportat mai multe intervenții chirurgicale, investigații și tratamente medicale cea ce a generat cheltuieli în sumă de 6486,16 lei, confirmate prin bonuri de plată și fără temei a diminuat prejudiciul moral, pe când părții vătămate i-au fost produse suferințe fizice materializate prin vătămarea intenționată a integrității corporale, prin durerile suportate la efectuarea intervențiilor chirurgicale, durerile îndelungate de la loviturile primite, fiind nevoit să stea la pat din cauza vătămărilor cauzate, astfel că suma de 200000 lei, este una rezonabilă ce corespunde caracterului și gravității suferințelor psihice suportate;

- avocatul M.Popa în numele inculpatului B.Roman, casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta nu a fost savârșită de inculpat, indicând că prima instanță a interpretat probele administrate invers celor ce exprimă ele în realitate și nu a supus verificării nici una din mențiunile părții apărării înaintate la etapa examinării dosarului în fond și la urmărirea penală; - la caz au fost încălcate prevederile art.19 Cod de procedură penală, art.20, 21 din Constituție, 6 și 13 CEDO, deoarece instanța nu a elucidat aspectele ce țin de existența sau lipsa legăturii cauzale dintre fapta inculpatului și consecințele survenite; - probelor administrate li s-a dat o apreciere juridică greșită, care dimpotrivă demonstrează nevinovăția inculpatului și anume, declarațiile martorilor S.Portarescu și I.Prodaniuc, iar cele ale martorului A.Dobrovolschi urmau a fi apreciate critic, deoarece ultimul a convenit cu partea vătămată cu scopul de a victimiza cât mai mult pe S.Lupașcu; - instanța incorect a dispus încasarea sumei de 36109,29 lei drept salariu nerealizat pe perioada aflării părții vătămate în concediu medical, fără a exista careva temeiuri, or, S.Lupașcu fiind angajat în câmpul muncii urma să-i fie achitat concediul medical, nefiind probat faptul că partea vătămată s-ar fi aflat în concediu medical, că era angajat în serviciu și care a fost mărimea salariului primit de către acesta;

- avocatul M.Criclivaia în numele inculpatului I.Botnari, casarea acesteia, cu pronunțarea unei hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat în baza art.152 alin.(1) Cod penal și stabilită o pedeapsă neprivativă de libertate, pe motiv că în cadrul procesului judiciar nu au fost acumulate careva dovezi ce ar fi probat faptul participării ambilor inculpați la comiterea faptei; - declarațiile părții vătămate sunt eronate și date cu scopul de a justifica și obține condamnarea ambilor inculpați, cât și cu scopul de a încasa despăgubiri, astfel instanța nu a elucidat aspectele ce țin de existența sau lipsa legăturii cauzale dintre fapta inculpatului și urmările survenite; - instanța incorect a dispus încasarea sumei de 36109,29 lei drept salariu nerealizat pe perioada aflării părții vătămate în concediu medical, fără a fi probat dat, că era angajat în serviciu și care a fost mărimea salariului primit de către acesta.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018 s-au respins, ca nefondate, apelurile declarate de avocatul M.Popa în numele inculpatului B.Roman și de avocatul M.Criclivaia în numele inculpatului I.Botnari și admise parțial apelurile declarate de procuror și avocatul I.Negura în numele părții vătămate S.Lupașcu, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care lui I.Botnari și B.Roman recunoscuți vinovați în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal le-a fost stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen de câte 5 ani, fiecare, cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial, dispunându-se încasarea în mod solidar de la I.Botnari și B.Roman în beneficiul lui S.Lupașcu a prejudiciului material în sumă de 24043,72 lei și a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 5000 lei, precum s-a dispus și încasarea de la fiecare inculpat în beneficiul lui S.Lupașcu a prejudiciului moral în sumă de câte 10000 lei, în rest, acțiunea civilă a fost respinsă.

Solicitarea procurorului privind încasarea de la I.Botnari și B.Roman în contul statului a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Analizând probele administrate de prima instanță, instanța de apel a conchis că aceasta din urmă, la examinarea cauzei a dat deplină eficiență prevederilor 414 alin.(1), (2), 101 Cod de procedură penală, a cercetat cauza multiaspectual, a dat apreciere probelor prezentate prin prisma pertinentei, concluziei, coroborării lor, și în baza probelor acumulate just a reținut starea de fapt și de drept pe cauză, în urma căreia corect a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpaților B.Roman și I.Botnari în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că, deși inculpatul I.Botnari a recunoscut doar parțial vina, iar inculpatul B.Roman nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii, vinovăția lor în săvârșirea infracțiunii imputate se confirmă prin:

- declarațiile părții vătămate S.Lupașcu, care a declarat că în timp ce vorbea cu I.Botnari, a văzut cum din spate s-a apropiat B.Roman, având un obiect în mână cu care l-a lovit în cap, de la care dâșul a căzut, iar când și-a revenit a văzut cum ambii inculpați îl loveau cu picioarele și cu o scândură, de la loviturile primite și-a pierdut cunoștința, revenindu-și doar când a venit ambulanța;

- declarațiile martorului V.Portărescu, care a explicat că înainte de a pleca acasă S.Lupașcu dispăruse, iar când au ieșit la poartă, l-au văzut bătut, l-a întrebat de către cine a fost bătut, acesta a arătat la B.Roman și I.Botnari, care ieșeau în acel timp pe poartă. Apropiindu-se de B.Roman l-a întrebat de ce l-au bătut pe Sava, la ce acesta i-a răspuns că partea vătămată nu a avut ce căuta la ei pe etaj;

- declarațiile martorului D.Dobrovolschi, care a relatat că la întreprinderea unde executa lucrări de construcție a văzut cum la etajul doi sau trei, două persoane o băteau pe a treia persoană. A anunțat persoanele ce ieșeau de pe șantier despre cele văzute, iar când au vrut să urce la etajul doi, l-au văzut pe S.Lupașcu cum ieșea din clădire, fiind într-o stare gravă, avea lovituri pe corp, pe față și mâna îi este fracturată;

- cât și probele scrise - plângerea părții vătămate S.Lupașcu, raportul de expertiză medico-legală nr.576/D din 14.03.2016, procesele-verbale de confruntare din 22.03.2016 și 24.03.2016 între partea vătămată S.Lupașcu și bănuitul B.Roman.

În concluzie, instanța de apel a reținut că probele indicate supra formează un ansamblu probator al vinovăției inculpaților și combat argumentele invocate de partea apărării în apel, precum că inculpatul B.Roman urmează a fi achitat din motiv că fapta nu a fost săvârșită de către acesta și recalificarea acțiunilor inculpatului I.Botnari.

Referitor la argumentele, precum că instanța neîntemeiat a apreciat critic declarațiile martorului C.Prodaniuc, instanța de apel a considerat corectă poziția primei instanțe, deoarece vătămările corporale constatate la partea vătămată - fractura osului ulnar pe stânga cu deplasarea fragmentelor, hemoragia în sclera ochiului stâng, multiplele echimoze la nivelul feței și capului și excoriația la nivelul piciorului stâng, nicidecum nu puteau fi cauzate în circumstanțele descrise de acest martor și anume, că I.Botnari l-a lovit pe S.Lupașcu cu palma, ultimul a căzut jos, lovindu-se cu capul de materialele de construcție.

În partea ce se referă la declarațiile martorilor V.Portărescu și D.Dobrovolschi, instanța de apel a menționat că aceste probe au fost susținute de către partea acuzării și reținute printre probele, prin care se dovedește vinovăția inculpaților în comiterea faptei incriminate, fiind în coroborare cu materialele cauzei, inclusiv și cu declarațiile părții vătămate, și că probele menționate nu sunt unicele care indica la culpabilitatea inculpaților în comiterea infracțiunii imputate, vinovăția acestora fiind confirmată și prin actele materiale.

În sensul celor reținute, instanța de apel a notat că declarațiile părții vătămate coroborează și cu cele ale martorilor, or, martorul D.Dobrovolschi a declarat că lucrând la construcții, vizavi de șantierul unde a avut loc conflictul, a văzut cum două persoane o băteau pe a treia, declarații care coroborează și se confirmă și prin declarațiile martorului V.Portărescu, care a indicat că înainte să plece acasă, l-a văzut pe S.Lupașcu bătut, întrebându-l cine l-a bătut, acesta a arătat spre ei I.Botnari și B.Roman, iar la întrebarea lui de ce l-au bătut pe Sava, B.Roman i-a răspuns că acesta nu avea ce căuta la ei pe etaj.

Pe motivul dat, instanța de apel a apreciat critic și declarațiile inculpaților B.Roman și I.Botnari, care au negat faptul că ar fi aplicat careva lovituri părții vătămate S.Lupașcu cu careva obiecte și că ultimul și-ar fi fracturat mâna când a căzut peste materialele de construcție, interpretându-le ca fiind o tactică de apărare a acestora, în scopul de a denatura adevărul și de a se eschiva de la răspunderea penală pentru faptele comise.

În concluzie, instanța de apel, coroborând declarațiile martorilor și ale părții vătămate, care a declarat ferm asupra acțiunilor petrecute și asupra persoanelor care l-au bătut, cu cele ale inculpaților, a dedus că inculpații încearcă să minimalizeze acțiunile pe care le-au întreprins și efectele acestora, în vederea excluderii caracterului penal al acțiunilor sale.

Neplauzibil, instanța de apel a considerat și argumentul apărării, precum că nu a fost dovedită legătura causală dintre fapta inculpaților și consecințele survenite, pe când în urma acțiunilor infracționale ale lui B.Roman și I.Botnari, conform raportului de expertiză medico-legală, s-a constatat că părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale medii, sub formă de fractura os ulnar pe stânga cu deplasarea fragmentelor, hemoragie în sclera ochiului stâng, echimoze multiple la nivelul feței și capului, excoriație la nivelul piciorului stâng, ce au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contodont dur, circumstanțe ce au dus la condiționarea dereglării sănătății de lungă durată. Constatându-se, reieșind din localizarea anatomică multipolară și caracterul morfologic al leziunilor corporale prezente, că cauzarea lor prin automutilare sau căderea corpului din poziție verticală, este puțin probabilă, prin ce se stabilește legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Concomitent, instanța de apel a reținut ca fiind ferme constatările primei instanțe în partea calificării și încadrării juridice a faptei inculpaților I.Botnari și B.Roman, care au fost deduse din caracteristicile infracțiunii prevăzute de art.152 Cod penal, descrise anterior.

Totodată, instanța de apel a considerat întemeiate apelurile declarate de către procuror și de către avocatul I.Neagu în numele părții vătămate, concluzionând că prima instanță la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă în privința inculpaților, nu a ținut cont de prevederile art.61, 75 Cod penal și le-a aplicat acestora o pedeapsă prea blândă.

Astfel, instanța de apel a menționat că, deși prima instanță a luat în considerare caracterul și gradul

prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana inculpaților și circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinvaților, precum și condițiile de viață ale familiei acestora, dar eronat a considerat că corectarea lui I.Botnari și B.Roman este posibilă fără izolare de societate, prin dispunerea suspendării executării pedepsei cu închisoarea.

Instanța de apel, reieșind din faptul că inculpații nu au recuperat prejudiciul material și moral, anterior au mai fost condamnați, nu au manifestat careva regrete față de faptele comise, circumstanțe ce caracterizează negativ inculpații, precum reținând și pericolul social al faptei săvârșite, cât și prevederile art.7, 61, 75-78 Cod penal, a conchis că corectarea și reeducarea lor va fi posibilă doar prin izolare de societate, întru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea vinovaților.

Cu referire la acțiunea civilă, instanța de apel, făcând referire atât la prevederile art.219, 225 Cod de procedură penală, cât și la prevederile art.1422, 1423 alin.(1) Cod civil, și luând în considerație că părții vătămate i-a fost cauzată vătămare corporală medie, din care motiv timp îndelungat a fost lipsit de capacitatea de a munci și a avea un mod de viață activ, fapt ce provoacă în mod inevitabil disconfort și suferințe psihice, de durerile suportate în urma intervențiilor chirurgicale, de situația materială a părții vătămate și a inculpaților, nivelul de trai al populației (mărimea pensiilor și salariilor), a conchis că în beneficiul părții vătămate urmează a fi încasat de la inculpați prejudiciul moral a câte 10000 mii lei, de la fiecare, sumă ce este una echitabilă, în coraport cu cea solicitată de partea vătămată, care este una exagerată.

La fel, ce ține de prejudiciul material solicitat de partea vătămată în mărime de 6486,16 lei, compus din cheltuielile pentru tratament, instanța de apel a considerat că acesta urmează a fi admis parțial, încasându-se de la inculpați, în mod solidar suma de 3750,16, ce constituie cheltuielile legate de imagistică, procurarea medicamentelor și efectuarea pansamentelor confirmate prin bonurile de plată.

De asemenea, instanța de apel a considerat justă concluzia primei instanțe privind respingerea compensării cheltuielilor ce țin de procurarea poliței de asigurare în sumă de 2028 lei, deoarece aceste cheltuieli nu pot fi trecute pe contul inculpaților, în temeiul art.4 alin.(2),(5) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998, concomitent respingând și cerința privind încasarea cheltuielilor legate de procurarea benzinei, nefiind confirmată necesitatea acesteia și legătura cauzală cu fractura mâinii.

Prin prisma prevederilor art.219 alin.(2) pct.3) Cod de procedură penală în coroborare cu legislația civilă în vigoare, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiat argumentul părții vătămate cu privire la compensarea venitului ratat în urma acțiunilor ilegale ale inculpaților și având în vedere că la momentul cauzării leziunilor corporale acesta nu era angajat la serviciu, iar în urma vătămării medii cauzate prin infracțiune dânsul a fost în imposibilitate să se angajeze în câmpul muncii pentru o perioadă îndelungată de timp, din care motiv a ajuns la concluzia de a admite cererea privind încasarea salariului nerealizat în perioada aflării în concediu medical și anume, pentru perioada lunilor februarie - iunie 2016, luând în considerare câștigul salariului mediu pe economie în construcție, conform informației Biroului Național de Statistică, fiind îndreptată spre încasare de la inculpați în beneficiul părții vătămate suma de 20293,56 lei.

Justificată a considerat instanța de apel solicitarea privind încasarea din contul inculpaților și a cheltuielilor pentru asistența juridică prestată părții vătămate de avocatul I.Neagu în mărime de 5000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată, aceasta fiind reală, necesară și rezonabilă, în condițiile în care partea vătămată nu dispune de cunoștințe speciale în domeniul juridic, iar avocatul i-a acordat consultanță și asistență juridică în cadrul prezentului proces penal, volumul de lucru realizat fiind corespunzător onorariului achitat.

Respinsă de instanța de apel, a fost și solicitarea procurorului privind încasarea de la I.Botnari și B.Roman în contul statului a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea examinării medico-legale, deoarece organul de urmărire penală a dispus efectuarea expertizei date în vederea demonstrării vinovației inculpaților în comiterea infracțiunii incriminate, aceasta fiind o acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare:

- avocatul A.Roșca în numele inculpatului B.Roman și inculpatul care, indicând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.11), 13) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu încetarea procesului penal în privința inculpatului, în legătură cu intervenirea amnistiei, pe motiv că inculpatul întrunește condițiile Legii privind amnistia nr.210 din 29.07.2016, a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, a compensat valoarea daunei materiale cauzate și a reparat prejudiciul moral cauzat prin infracțiune părții vătămate, nefiind incidente careva restricții prevăzute de art.10 al Legii nr.210;

- avocatul M.Popa în numele inculpatului B.Roman care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat, indicând repetat motive similare celor din apel;

- avocatul M.Criclivaia, în numele inculpatului I.Botnari care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care

acțiunile inculpatului să fie reîncadrate în baza art.152 alin.(1) Cod penal, deoarece B.Roman nu a participat la cauzarea vătămarilor corporale părții vătămate și să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, invocând repetat aceleași argumente, expuse în pct.3 al prezentei decizii.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor, Colegiul penal consideră că recursurile ordinare declarate de avocații A.Roșca și M.Popa în numele inculpatului și inculpatul B.Roman urmează a fi admise, inclusiv din alte motive, iar recursul declarat de avocatul M.Criclivaia în numele inculpatului I.Botnari urmează a fi admis în partea stabilirii pedepsei, din următoarele considerente.

Cu referire la recursurile ordinare declarate de avocații A.Roșca și M.Popa în numele inculpatului B.Roman și inculpat.

Potrivit conținutului recursurilor, avocatul A.Roșca în numele inculpatului și inculpatul, indicând ca temei de recurs pct.11), 13) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, solicită aplicarea în privința lui B.Roman a prevederilor Legii privind amnistia, iar avocatul M.Popa, invocând temeiul prevăzut la pct.8) din aceeași normă, solicită achitarea inculpatului, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el.

Colegiul penal consideră că recursurile urmează a fi admise, a avocatului M.Popa în numele inculpatului, din alte motive și a avocatului A.Roșca și inculpat ca fiind întemeiate.

Astfel, potrivit art.427 alin.(1) pct.11), 13) Cod de procedură cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul în care persoana condamnată a fost judecată anterior în mod definitiv pentru aceeași faptă sau există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, sau aplicarea pedepsei a fost înlăturată de o nouă lege sau anulată de un act de amnistie, invocând că inculpatul a recunoscut vina și s-a căit în cele comise, până la etapa recursului ordinar a recuperat integral prejudiciul cauzat părții vătămate, care prin cerere a notificat că s-a împăcat cu inculpatul și solicită încetarea procesului în privința acestuia în baza Legii privind amnistia, precum și cererea însăși a inculpatului, prin care, pe aceleași motive, solicită aplicarea prevederilor Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R.Moldova și încetarea procesului penal.

La 09 septembrie 2016, au intrat în vigoare prevederile Legii nr.210 din 29 iulie 2016 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R.Moldova.

Potrivit art.1 alin.(1) și (2) și art.2 alin.(1) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R.Moldova, actul se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art.2-9, 11 și 12.

Căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite la art.57 Cod penal, fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise. Procesul penal încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei legi pentru care prevede în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani.

Potrivit art.57 alin.(1) Cod penal, persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea acesteia, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune.

Conform prevederilor art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Reținând faptul că în instanța de recurs ordinar inculpatul a depus cerere, prin care solicită încetarea procesului penal, în privința sa, în temeiul art.2 din Legea nr.210, Colegiul penal constată că în privința inculpatului B.Roman, urmează a fi aplicate prevederile Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R.Moldova, având în vedere că acesta și-a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii, s-a căit sincer de cele comise, a recuperat prejudiciul cauzat părții vătămate, care prin cerere autenticată de către avocatul său I.Negura, a confirmat faptul primirii de la B.Roman a prejudiciului material și moral în mărime integrală stabilit prin hotărârile judecătorești și careva pretenții față de acesta nu are, solicitând de a fi încetat procesul penal și aplicată amnistia inculpatului, deoarece s-a împăcat cu acesta, care și-a recunoscut vina, a manifestat căință sinceră și activă pentru fapta comisă (f.d.67-69 v.2).

Având în vedere cele expuse și prevederile normelor citate *supra*, Colegiul penal consideră că inculpatul B.Roman întrunește condițiile legale, instituite prin Legea privind amnistia nr.210 din 29.07.2016, motiv pentru care decizia instanței de apel și sentința urmează a fi casate parțial și în această parte dispusă

încetarea procesului penal în privința lui B.Roman, în baza prevederilor art.2 alin.(1)-(2) din Legea Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R.Moldova.

În acest context, argumentele invocate de către avocatul M.Popa privind achitarea inculpatului, nu mai pot fi reținute, dat fiind că inculpatul și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, solicitând încetarea procesului penal și aplicarea în privința sa a amnistiei.

Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul M.Criclivaia în numele inculpatului I.Botnari.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond ori de apel.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor dosarului, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

În susținerea recursului, autorul acestuia invocă temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, care stipulează că, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Analizând aceste temeiuri în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul penal constată că nici unul din ele nu și-a găsit confirmare.

După cum rezultă din conținutul recursului, autorul acestuia solicită reîncadrarea acțiunilor inculpatului I.Botnari din prevederile alin.(2) în cele ale alin.(1) art.152 Cod penal, considerând că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii imputate prin rechizitoriu, lipsind probe certe care ar confirma săvârșirea de către I.Botnari a faptei împreună cu B.Roman și că instanța incorect a dispus încasarea sumei de 24043,72 lei drept salariu nerealizat pe perioada aflării părții vătămate în concediu medical, fără a exista careva temei pentru admiterea acțiunii civile în această parte.

Colegiul penal menționează că, sub aspectul situației de „neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura cauzală dintre acestea).

Instanța de recurs constată că, prima instanță, conform prevederilor art.314 Cod de procedură penală, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, a audiat inculpații, partea vătămată, martorii, a cercetat materialele administrate de organul de urmărire penală, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ce au format convingerea instanței că vinovăția atât a lui I.Botnari, cât și a lui B.Roman în săvârșirea infracțiunii imputate a fost dovedită integral.

Respectând prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel a supus unei verificări minuțioase toate probele administrate în cauză, le-a dat o apreciere justă, din punct de vedere al pertinentei și concludenței, și a conchis asupra temeiniciei soluției pronunțate de prima instanță privind vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal.

Conform textelor sentinței și deciziei, instanțele au conchis că vinovăția inculpaților se dovedește prin cumulul de probe acumulate legal în cadrul urmăririi penale și cercetate nemijlocit în instanțele de judecată și anume, prin declarațiile părții vătămate S.Lupașcu, a martorilor V.Portărescu, D.Dobrovolschi, cât și probele materiale, care sunt detaliat descrise în hotărârile judecătorești, fiind pertinente și concludente, utile și veridice, coroborează între ele și nu prezintă temei de îndoială.

Totodată, solicitarea avocatului în numele inculpatului I.Botnari invocată în recursul ordinar privind reîncadrarea acțiunilor acestuia la alin.(1) art.152 Cod penal, are la bază aceleași motive, care au fost invocate în apel, sub aspectul reanalizării tuturor aspectelor de fond ale cauzei, inclusiv probatoriul, astfel recurentul urmărind în realitate, o rejudecare a cauzei și o reapreciere a probelor deja administrate, cu influențe asupra situațiilor faptice constatate de cele două instanțe inferioare, analiză ce excede unor verificări de legalitate ce pot face obiectul judecării căii ordinare de atac. Or, scopul recursului ordinar este de a repune în examinare nu întreaga cauză, ci numai problemele de drept, dar nu a celor de fapt, asupra cărora s-a expus argumentat și detaliat prima instanță, cât și instanța de apel.

Mai mult, Colegiul penal sesizează că textul recursului declarat de avocat repetă aproape în totalitate textul apelului atât în partea ce ține de vinovăția inculpatului, cât și în partea soluționării acțiunii civile și încasării salariului nerealizat pe perioada aflării părții vătămate în concediul medical, argumentele expuse de către recurentă fiind anterior invocate în apel, iar instanța de apel examinându-le în ansamblu și dându-le o apreciere corespunzătoare, conform art.414, 417 Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor, indicând temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției, pe care Colegiul penal și-o asumă în totalitate.

Având în vedere acest aspect, instanța de recurs își însușește în întregime alegațiile instanței de apel (f.d.25-49 vol.2), redate succint la pct.4 al prezentei decizii și consideră că o expunere repetată asupra argumentelor recursului este inutilă, fapt ce este în deplină concordanță cu jurisprudența și practica Curții Europene pentru Drepturile Omului, care în cauza *Albert vs România* din 16.02.2010, în pct.37 al Hotărârii a statuat că, dacă art.6 § 1 din Convenția EDO obligă instanțele să își motiveze deciziile, acesta nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos*, 19 aprilie 1994). Cu toate acestea, noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale și să nu se fi mulțumit să confirme pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (*Helle împotriva Finlandei*, 19 decembrie 1997).

În cauză au fost stabilite toate elementele componente ale infracțiunii imputate ambilor inculpați, inclusiv vinovăția acestora, iar argumentele recurente, precum că I.Botnari a comis fapta de unul singur, în legătură cu ce acțiunile lui urmează a fi reîncadrate în baza art.152 alin.(1) Cod penal, sunt neîntemeiate și contravin actelor cauzei, inclusiv declarațiilor părții vătămate, ale martorilor, inclusiv și celor declarate în cererea lui B.Roman privind aplicarea amnistiei, din care rezultă că acesta și-a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii și s-a căit sincer de cele comise.

Colegiul reține și menționează că, contrar celor afirmate în recurs de către partea apărării, instanța de apel s-a expus pe larg asupra argumentelor invocate în apel, atât în latura penală, cât și în cea civilă, aplicând legislația pertinentă speței, cu interpretarea justă a ei, iar recursul, în situația respectivă, este declarativ și contravine faptelor stabilite și expuse exhaustiv, analizate corespunzător de către instanță, conform art.414 Cod de procedură penală, care s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra lor.

Coroborând cele expuse, argumentele recurente, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sunt neîntemeiate. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor art.394 Cod de procedură penală, este bine argumentată, motivată, fiind legală și întemeiată, astfel Colegiul penal nu constată vreo eroare de drept gravă ce ar afecta legalitatea hotărârilor judecătorești contestate referitor la încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului I.Botnari.

Totodată, verificând legalitatea deciziei instanței de apel în partea stabilirii pedepsei inculpatului I.Botnari, Colegiul găsește întemeiate argumentele părții apărării sub acest aspect.

Astfel, Colegiul penal constată că, instanța de apel, prin admiterea apelului declarat de procuror cu casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri în partea stabilirii măsurii de pedeapsă lui I.Botnari, prin care a exclus dispozițiile art.90 Cod penal, a comis o eroare de drept la acest capitol, deoarece la soluționarea cauzei nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 și 76 Cod penal, și nu și-a motivat convigător soluția sub această latură.

După cum rezultă din partea descriptivă a sentinței, prima instanță a menționat că la stabilirea pedepsei ține cont de gradul pericolului social al infracțiunii săvârșite, de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de persoana inculpatului, care și-a recunoscut parțial vina, la locul de trai se caracterizează pozitiv, are doi copii minori la întreținere, de lipsa antecedentelor penale și a circumstanțelor agravante. Astfel, reieșind din aceste împrejurări, instanța a conchis că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără a fi privat de libertate, stabilindu-i pedeapsa cu aplicarea prevederilor art.90 Cod penal.

Instanța de apel, admițând apelurile declarate de procuror și avocatul părții vătămate, a rejeudecat cauza în latura stabilirii pedepsei, indicând că prima instanță incorect a aplicat în privința inculpatului I.Botnari prevederile art.90 Cod penal, deoarece acesta nu a recuperat prejudiciul material și moral, nu a manifestat careva regrete față de faptele comise, circumstanțe ce îl caracterizează negativ, precum reținând și pericolul social al faptei comise, concluzionând că corectarea și reeducarea inculpatului va fi posibilă prin izolarea lui de societate, întru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea vinovatului.

Colegiul penal constată că, reținând aceste circumstanțe ca temei pentru excluderea dispozițiilor art.90 Cod penal, instanța de apel greșit a admis apelurile procurorului și a avocatului în numele părții vătămate, deoarece circumstanțele că inculpatul nu a recuperat prejudiciul material și moral, nu a manifestat careva regrete față de faptele comise, nu pot fi reținute ca interdicție de a nu dispune suspendarea condiționată a pedepsei stabilite pe termen de probă, lipsind și date ce l-ar caracteriza pe acesta negativ, or, influența pedepsei asupra corectării și reeducării inculpatului poate fi evaluată numai după cercetarea datelor despre persoana acestuia și pronosticată în baza datelor raportate la categoria și termenul pedepsei care urmează să fie aplicat, luându-se în considerație aptitudinile persoanei de a se corecta.

Potrivit dispozițiilor art.7, 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele

cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76-77 Cod penal.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, iar limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite, care constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei s-au valorificat anume în această ordine, deoarece prima instanță la stabilirea pedepsei principale lui I.Botnari de 5 ani închisoare, a dat deplină eficiență împrejurărilor cauzei, numindu-i acestuia o pedeapsă corect individualizată, care este în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale în baza căreia a fost condamnat, luând în considerație gradul de pericol social la infracțiuni comise, care face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care anterior nu a fost condamnat, acesta fiind într-un raport rezonabil cu fapta comisă și scopul sancțiunii penale.

În continuare, după efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilire a duratei și cuantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa aplicată inculpatului, acesta trebuie să o execute real ori sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi trasă concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei aplicate vinovatului pe un termen de probă.

Sub acest aspect, Colegiul remarcă că prima instanță, față de instanța de apel sub raportul personalității inculpatului, că se caracterizează pozitiv la locul de trai, are la întreținere doi copii minori, a recunoscut partial vina în cele comise, a ajuns la concluzia că scopul pedepsei va fi atins prin suspendarea executării pedepsei stabilite lui I.Botnari, pe un termen de probațiune de 3 ani.

Colegiul penal conchide că, suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acestuia.

În concluzie, Colegiul penal conchide că pedeapsa fixată inculpatului de prima instanță este în corespundere cu prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, fiind în limitele prevăzute de sancțiunea normei penale de care a fost recunoscut vinovat, iar aplicarea art.90 Cod penal în privința lui I.Botnari s-a efectuat în limitele legii, considerând că stabilirea pedepsei condiționate acestuia va atinge scopul pedepsei penale de corijare și reeducare. Astfel că, prima instanță, la caz, a respectat principiile generale de stabilire a pedepsei, aceasta fiind individualizată conform prevederilor legale.

Pedeapsa penală are drept scop corectarea inculpatului, iar executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate, precum și posibilitatea obținerii corijării și reeducării vinovatului.

Astfel, în situația în care instanța de apel, nedisponând de alte circumstanțe, inclusiv de circumstanțe agravante, greșit a admis apelul procurorului în privința lui I.Botnari și, prin pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului la pedeapsa închisorii cu executarea ei reală, a comis eroarea prevăzută de art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală - a aplicat o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

Colegiul reiterează că pedeapsa, precum a fost individualizată de prima instanță, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut de art. 61 alin.(2) Cod penal - restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.1), 2) lit.a) și b) Cod de procedură penală, judecând recursurile, instanța de recurs, poate admite recursul, casând, parțial sau total, hotărârea atacată, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis și poate dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de lege.

Prin urmare, Colegiul penal conchide de a admite recursurile ordinare declarate de avocații A.Roșca, M.Popa în numele inculpatului și inculpatul B.Roman, inclusiv din alte motive, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și a sentinței cu încetarea procesului penal în privința lui B.Roman în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal, în legătură cu amnistia, și de avocatul M.Criclivaia în numele inculpatului I.Botnari, în partea

stabilirii pedepsei, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței primei instanțe în privința acestuia.

7. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(1) pct.2) lit.a), b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către avocații Popa Marin, Roșca Andrei în numele inculpatului Roman Boris și inculpat, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018 și sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 ianuarie 2018, în privința lui Roman Boris.

Se aplică în privința lui Roman Boris prevederile art.2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței R.Moldova și se încetează procesul penal în privința acestuia, în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Criclivaia Mariana în numele inculpatului Botnari Ivan, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018 în latura stabilirii pedepsei lui Botnari Ivan, cu menținerea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 ianuarie 2018, prin care Botnari Ivan a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.152 alin.(2) lit.e) Cod penal la 5 (cinci) ani închisoare, iar în temeiul art.90 Cod penal, pedeapsa închisorii a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani.

Celelalte dispoziții ale hotărârilor contestate se mențin.

Roman Boris și Botnari Ivan urmează a fi eliberați din penitenciar, dacă nu execută pedeapsa închisorii în baza altor hotărâri judecătorești sau alte măsuri de reprimare.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 august 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun